

Suomen Akatemian rahoituspäätösten yleiset ehdot (*Suomen Akatemian hallintoviraston päätös 18.12.2008*)

- ***Yleiset tutkimusmäärärahat***
- ***Virkatutkijan tutkimusmäärärahat***
- ***Tutkimusohjelmat***
- ***Kehitystutkimusmäärärahat***
- ***FiDiPro***
- ***Huippuyksikköohjelmat***

Suomen Akatemian tutkimusrahoituspäätösten valmistelussa, tekemisessä ja toimeenpanossa sovelletaan 1.1.2009 lähtien avattavissa hauissa kokonaiskustannusmallia (ei koske apurahoja). Tämä vaikuttaa määrärahojen hakemiseen, budjetointiin, määrärahojen osoittamiseen käyttäjille, kirjanpitoon ja raportointiin. Suomen Akatemian tutkimusrahoitus on luonteeltaan yhteisrahoitteista toimintaa, jossa rahoitettavan hankkeen kustannuksista vastaa aina vähintään kaksi osapuolta. Akatemialta rahaa haettaessa yliopistot, tutkimuslaitokset ja muut tutkimusorganisaatiot sitoutuvat yhteisrahoitteiseen toimintaan omalla rahoitusosuudellaan.

Vuonna 2008 aikana tai aiemmin toteutettujen hakujen päätöksissä ei sovelleta kokonaiskustannusmallia. Mallia ei sovelleta vuonna 2008 avoinna olleisiin hakuihin, joista päätökset tehdään vuonna 2009.

Suomen Akatemia antaa vuonna 2009 avattavien hakujen rahoituspäätösten yhteydessä tarkemmat ohjeet kokonaiskustannusmallin vaikutuksista rahoituksen käytön yleisiin ehtoihin. Lisätietoja kokonaiskustannusmallista saa verkkosivuilta ([\\LINKKI
http://www.aka.fi/fi/A/Tutkijalle/Hakeminen/Kokonaiskustannusmalli/](http://www.aka.fi/fi/A/Tutkijalle/Hakeminen/Kokonaiskustannusmalli/)).

Akatemian myöntämää tutkimusrahoitusta saa käyttää ainoastaan rahoituspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Rahoitus myönnetään kokonaissummana, jota ei saa ylittää. Rahoitusta voidaan käyttää vain rahoituskauden aikana syntyneisiin menoihin. Vastuullinen johtaja ja suorituspaikka vastaavat siitä, että rahoitus käytetään päätöksen sekä säännösten ja määräysten mukaan.

Tutkimusmäärärahan käytössä, maksamisessa ja valvonnassa noudatetaan valtion talousarviosta annettua lakia ja asetusta, lakia julkisista hankinnoista ja asetusta valtion hankinnoista, valtion talousarviota, sen soveltamismääräyksiä ja muita valtion varojen käyttöä koskevia yleisiä säännöksiä ja määräyksiä. Määrärahan käytössä noudatetaan myös tässä mainittuja yleisiä ehtoja sekä suorituspaikassa voimassa olevia määräyksiä.

Mikäli määräraha on osoitettu yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle tai kunnalle, noudatetaan valtionavustuslain (688/2001) säännöksiä ja tässä mainittuja yleisiä ehtoja sekä suorituspaikassa voimassa olevia määräyksiä, mikäli ne eivät ole ristiriidassa Akatemian määräämien ehtojen kanssa.

Mikäli Akatemia on päätöksessään asettanut myönnölle erityisehdon, on sitä noudatettava. Päätösilmoituksessa olevat laskentaperusteet eivät ole sitovia.

Akatemia rahoittaa tutkimushankkeita vain silloin, kun tutkimuksen suorituspaikka takaa tutkimuksen hankkeen toteuttamisen perusedellytykset. Nämä määräytyvät tutkimuksen luonteen perusteella, mutta tavanomaiset perusedellytykset ovat samat kuin laitoksen muilla tutkijoilla eli työskentely- ja laboratoriotilat, laitteet (ml. ATK), tietoliikenne-, puhelin-, posti-, kopiointi- ja kirjastopalvelujen käyttömahdollisuus.

Tutkimusrahoitukseen sisältyy 12,5 prosentin suuruinen yleiskustannusosuus, joka on tarkoitettu käytettäväksi tutkimuksen perusedellytyksiin.

Yleiskustannusosuutta lukuun ottamatta Akatemian rahoitusta ei saa käyttää tutkimuksen välillisiin kuluihin, kuten patentointikuluihin tai lisäpalkan maksamiseen.

Akatemian myöntämästä tutkimusmäärärahasta saa maksaa tutkimushankkeeseen tutkimussuunnitelmaan liittyvät palkat ja palkkiot, henkilöstösivukulut (ei kuitenkaan akatemiaprofessorin tai akatemiatutkijan palkkausmenoja), apurahat, matkakulut, laitekulut, kulut seminaarien järjestämiseen, ulkomaisen tutkijan kutsumisesta aiheutuvat kulut ja muut tutkimushankkeen tutkimussuunnitelman toteutuksesta aiheutuvat välittömät kulutusmenot. Myös arvonlisävero maksetaan myönnetystä määrärahasta.

Akatemian tutkimusmäärärahoista saa maksaa henkilökohtaisen apurahan hankkeessa työskentelevälle tutkijalle työskentelyyn tai opiskeluun ulkomailla sekä ulkomaisen tutkijan korkeintaan vuoden mittaiseen tutkijavierailuun Suomessa. Akatemian päätöksessä voi olla myönnettyinä näillä perusteilla apurahaa. Mikäli apurahasta ei ole mainintaa, voi tutkijan suorituspaikka (tilivirasto tai muu organisaatio) päättää maksaa apurahaa em. tarkoituksiin. Tällöin Akatemian tutkimusmäärärahan saanut vastuullinen johtaja tekee perustellun esityksen hankkeensa tutkijalle maksettavasta henkilökohtaisesta apurahasta organisaationsa toimivaltaiselle taholle (henkilöstö-, talous-, yleishallinto, tms.) Myönteisen päätöksen perusteella voi suorituspaikka maksaa tutkimusmäärärahasta apurahaa Akatemian periaatteiden mukaisesti. Apurahan saajalla on velvollisuus ottaa itselleen lain mukainen vakuutusurva. Apurahan mitoituksessa suositellaan noudatettavan [Akatemian apurahatasoa](http://www.aka.fi/fi/A/Tutkijalle/Rahoituksen-kaytto/Apurahat-ulkomailla-ja-Suomessa/). (//LINKKI <http://www.aka.fi/fi/A/Tutkijalle/Rahoituksen-kaytto/Apurahat-ulkomailla-ja-Suomessa/>)

Rahoituksen käyttöönotto/valtionavustuksen maksaminen

Suomen Akatemia vahvistaa ilman erillistä pyyntöä valtion organisaatioiden (yliopistot ja tutkimuslaitokset) käyttöön määrärahan ja talousarviotilin. Kysymyksessä oleva organisaatio, tilivirasto, ottaa talousarviotilin omaan kirjanpitoonsa.

Yliopistojen oikeudellisen aseman muutos vaikuttaa Akatemian rahoituksen hallinnointiin. Akatemia siirtyy maksatusmenettelyyn kaikkien rahoitusta saavien organisaatioiden osalta 1.1.2010 lukien. Kaikki rahoitusta saavat organisaatiot laskuttavat Akatemiaa 1.1.2010 lukien. Asia ohjeistetaan tarkemmin vuoden 2009 aikana.

Muu kuin valtionhallinnon organisaatio laskuttaa valtionavustuksen Akatemialta vähintään neljännesvuosittain. Laskuun liitetään erittely toteutuneista kustannuksista. Kalenterivuoden viimeinen maksuerä on laskutettava viimeistään seuraavan tammikuun 10. päivään mennessä.

Vuosierät

Akatemia edellyttää, että vastuullinen johtaja noudattaa päätöksessä ilmoitettuja vuosieriä siten, että rahoitussuunnitelmasta voi kunakin vuonna poiketa korkeintaan +/- 15 prosenttia. Mikäli vastuullinen johtaja ei voi sitoutua esitettyyn vuosieräjakoon ottaen huomioon +/-15 prosentin liukuman, hänen tulee tehdä Akatemialle ehdotus tutkimusrahoituksen vuosieriksi. Ehdotus on tehtävä kirjallisesti Akatemian kirjaamoon neljän viikon kuluessa päätöspäivästä eikä se saa ylittää hankkeelle tutkimussuunnitelman toteuttamiseen myönnettyä kokonaissummaa.

Tämä kohta ei koske kehitystutkimuksen rahoitusta eikä virkatutkijoiden (akatemiaprofessorit ja akatemiattutkijat) tutkimusmäärärahoja.

Henkilöstön palkkaus

Akatemian tutkimusmäärärahalla palkattavan henkilöstön tulee olla palvelussuhteessa. Palvelussuhteen keston tulee olla vähintään koko rahoituskauden mittainen, ellei tutkimushankkeen tutkimussuunnitelman toteuttamiseen liittyvä erityinen syy edellytä lyhyempää palvelussuhdetta.

Ks. myös Suomen Akatemian tasa-arvosuunnitelma sivulla Tiede yhteiskunnassa > Tutkijanura > Tasa-arvo

Akatemian rahoituksella palkattavan henkilöstön palkkauksessa ja palvelussuhteen muissa ehtoissa noudatetaan suorituspaikassa voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia sekä muita palvelussuhteen ehtoja koskevia määräyksiä.

Akatemian tutkimusmäärärahaa voidaan käyttää vastuullisen johtajan täysipäiväiseen omaan palkkaukseen vain, mikäli rahoitus on myönnetty nimenomaan sitä varten ja asiasta on maininta päätöksessä.

Akatemia suosittelee, että Akatemian rahoituksella yliopistoihin palkattujen väitelleiden tutkijoiden työtehtäviin sisällytetään tutkimustyöhön liittyvän opetuksen antamista. Opetukseen saa käyttää korkeintaan 5 prosenttia tutkijan vuosityöajasta ja se tapahtuu ilman eri korvausta.

Hankinnat

Akatemian rahoituksella hankitut tarvikkeet, laitteet ja kirjallisuus jäävät suorituspaikan omistukseen ja hallintaan.

Raportointi

Tutkimushankkeen vastuullisen johtajan tulee laatia ja lähettää Akatemiaan tutkimusraportti rahoituskauden päättymistä seuraavan kesäkuun 15. päivään mennessä. Lisäksi kehitystutkimushankkeen kehitystutkimuksen kyseessä ollen vastuullinen johtaja toimittaa rahoituskauden päätyttyä yhden kappaleen hankkeen Akatemian rahoituksella tuotetuista julkaisuista ulkoasiainministeriölle. Raportoinnista on annettu erikseen ohjeet, ks. www.aka.fi > Tutkijalle > Raportointi.

Tilivirastot raportoivat Akatemian rahoittaman toiminnan talousarviovuotta koskevan tulojen ja menojen kertymän vuoden alusta kumulatiivisesti neljännesvuosittain. Kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä tulot ja menot raportoidaan viimeistään vuosineljännekseltä seuraavan kuukauden 20. päivänä. Neljänneltä vuosineljännekseltä tulot ja menot raportoidaan viimeistään raportointivuotta seuraavan vuoden tammikuun 31. päivänä.

Muut kuin valtionhallinnon organisaatiot toimittavat Akatemialle kolmen kuukauden kuluessa rahoituskauden päättymisestä tiliselvityksen.

Tilivirastot ja muut organisaatiot ilmoittavat vuosittain tutkimushankkeen Akatemian rahoituksella työskennelleiden henkilötieto- ja työsuhteiden viimeistään raportointivuotta seuraavan vuoden tammikuun 15. päivänä sähköisellä asiointilla.

Valvonta sekä rahoituksen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Akatemialla on oikeus seurata ja valvoa myöntämänsä rahoituksen käyttöä, sekä suorittaa rahoituksen käytön valvonnassa tarpeellisia rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Akatemialla on myös oikeus tarkastaa tutkimustyön toteuttamista, tilinpitoa ja rahoituspäätöksen ehtojen noudattamista. Suorituspaikka ja tutkimushankkeen vastuullinen johtaja ovat velvollisia antamaan tarkastuksen suorittajan käytettäväksi kaikki tarpeelliset tili- ja muut asiakirjat ja tiedot sekä avustamaan tarkastuksessa. Sekä suorituspaikan että tutkimushankkeen vastuullisen johtajan on pyynnöstä annettava muutoinkin Akatemialle tutkimusta ja varojen käyttöä koskevia tietoja.

Vastuullisen johtajan ja suorituspaikan tulee viipymättä ilmoittaa Akatemialle tutkimusmäärärahan käyttöön vaikuttavasta muutoksesta kuten tutkimushankkeeseen esitetyn tutkimussuunnitelman toteuttamiseen saadusta muusta rahoituksesta tai tuloista. Jos muuta rahoitusta tai tuloja on enemmän kuin Akatemiaan jätetyn hakemuksen kustannusarviossa on esitetty, voi Akatemia velvoittaa suorituspaikkaa palauttamaan kustannusarvion ylittävää osaa vastaavan osuuden Akatemian rahoituksesta.

Akatemia voi keskeyttää tai määrätä rahoituksen lopetettavaksi taikka periä rahoituksen tai sen osan takaisin, jos vastuullinen johtaja tai suorituspaikka on käyttänyt rahoitusta muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty, tai antanut sellaista väärää tai harhaanjohtavaa tietoa, joka olisi voinut vaikuttaa rahoituksen saantiin, määrään tai ehtoihin tai muutoin rikkonut rahoituksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai rahoituspäätöksen ehtoja.

Valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa rahoitus tai sen osa Suomen Akatemian pankkitilille 166030-112337. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, sitä ei tarvitse palauttaa.

Valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä on säädetty valtionavustuslain 5. luvussa.

Tutkimusetiikka

Akatemia edellyttää, että kaikessa sen rahoittamassa tutkimuksessa noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeita 'Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen' (//LINKKI: <http://www.tenk.fi>) sekä niitä täydentäviä Suomen Akatemian tutkimuseettisiä ohjeita, ks. > Tutkijalle > Rahoituksen käyttö > Eettiset ohjeet. Suorituspaikka sitoutuu ilmoittamaan Akatemian kirjaamoon, mikäli Akatemian rahoitusta saaneen hankkeen vastuullisen johtajan tai tutkijan osalta käynnistetään hyvän tieteellisen käytännön loukkausta koskeva tutkinta.

Tieteelliset julkaisut

Akatemian rahoittamien tutkimushankkeiden tulee aina tieteellisissä julkaisuissaan mainita, että tutkimus on toteutettu Suomen Akatemian rahoituksella. On suositeltavaa, että Akatemian rahoittamat tutkijat julkaisevat tutkimusartikkelinsa internet-tietoverkon avoimissa tiedejulkaisuissa silloin, kun alalla on valittavissa perinteisiin tilausmaksullisiin lehtiin verrattuna vähintään samantasoisia sähköisessä muodossa olevia tieteellisiä julkaisuja. On myös suositeltavaa, että kaikista julkaistuista tutkimusartikkeleista tallennetaan rinnakkaiskopiot suomalaisiin avoimiin elektronisiin julkaisuarkistoihin.

Hanketta varten koottu yhteiskuntatieteellinen aineisto

On suositeltavaa, että Akatemian rahoittamat tutkimushankkeet luovuttavat hanketta varten kootun yhteiskuntatieteellisen aineiston Tampereen yliopistossa sijaitsevan yhteiskuntatieteellisen tietoariston (FSD) käyttöön, ks. www.fsd.uta.fi. Luovutus tapahtuu mahdollisimman pian Akatemian rahoituksen päättymisen jälkeen.

Immateriaalioikeudet

Tätä kohtaa sovelletaan niihin hankkeisiin ja tutkimusvirkoihin tutkimukseen, jotka saavat rahoituksensa 1.1.2007 alkaen avoinna olleista hauista.

Tutkimustyöhön osallistuvien tulee mahdollisimman pian rahoituspäätöksen jälkeen sopia kirjallisesti keskenään ja suorituspaikan kanssa rahoitettavan hankkeen tutkimuksen tulosten omistus- ja käyttöoikeuksista.

Niissä suorituspaikoissa, joihin sovelletaan korkeakoulukeksintölakia 19.5.2006/369, katsotaan Akatemian rahoittama tutkimus korkeakoulukeksintölain tarkoittamaksi sopimustutkimukseksi, jonka mukaan korkeakoululla on ensisijainen oikeus tutkimuksessa syntyneisiin keksintöihin (3 § 3 kohta). Muissa suorituspaikoissa sovelletaan lakia oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 29.12.1967/656 ("työsuhdekeksintölaki").

Niiden Akatemian virkatutkijoiden, joiden suorituspaikkaan sovelletaan korkeakoulukeksintölakia, palvelussuhteessaan tekemien keksintöjen katsotaan syntyneen korkeakoulukeksintölain tarkoittamassa sopimustutkimuksessa. Alkuperäinen keksintöilmoitus toimitetaan suorituspaikkaan. Kopio keksintöilmoituksesta on toimitettava Akatemian kirjaamoon.

Muissa suorituspaikoissa työskentelevien virkatutkijoiden palvelussuhteessaan tekemiin keksintöihin sovelletaan työsuhdekeksintölakia. Akatemia siirtää kaikki työsuhdekeksintölain mukaiset työnantajan oikeutensa ja velvollisuutensa suorituspaikalle. Työsuhdekeksintölain mukaan tämä tarkoittaa sitä, että suorituspaikka voi ottaa oikeuksia keksintöön samassa laajuudessa ja samassa järjestyksessä kuin työnantaja. Tällöin suorituspaikalle siirtyvät myös työsuhdekeksintölain mukaiset työnantajan velvollisuudet, mukaan lukien korvausvelvollisuus. Suorituspaikka sitoutuu työsuhdekeksintölain mukaisiin työnantajan velvoitteisiin hakemusvaiheessa allekirjoittaessaan suorituspaikan sitoumuksen. Virkatutkija toimittaa alkuperäisen keksintöilmoituksen suorituspaikkaan. Mikäli suorituspaikka ei halua oikeutta keksintöön, oikeus keksintöön on virkatutkijalla. Kopio keksintöilmoituksesta on toimitettava Akatemian kirjaamoon.

Ks. myös [Suomen Akatemian IPR-opas tutkijoille](#). (//LINKKI IPR-oppaaseen:

<http://www.aka.fi/fi/A/Tutkijalle/Rahoituksen-kaytto/Tulosten-hyodyntaminen/Suomen-Akatemian-IPR-opas-tutkijoille/>)

Tutkimusrahoituspäätöksen muuttaminen

Muutoshakemusta ja Akatemian päätöstä tarvitaan seuraaviin asioihin:

- tutkimusrahoituspäätöksen ehtojen muuttaminen tai rahoituksen tarkoituksen muuttaminen, esim. jos tutkimussuunnitelmaan tehdään olennaisia muutoksia
- rahoituskauden pidentäminen
- vastuullisen johtajan vaihtaminen
- tutkimusmäärärahan siirtäminen toiseen organisaatioon.

Rahoituskautta pidennetään vain hakemuksesta ja erityisestä syystä, kuten hankkeessa Akatemian rahoituksella työskentelevän tutkijan äitiys-, isyys-, vanhempain- tai hoitovapaan, varusmies- tai siviilipalvelun, tai pitkäaikaisen sairauden johdosta silloin, kun tutkijalle ei ole otettu sijaista ja kun henkilö palaa tutkimushankkeeseen työskentelemään Akatemian rahoituksella. Hoitovapaan perusteella rahoituskautta voidaan pidentää enintään vuodella. Rahan käyttämättä jääminen ei ole peruste rahoituskauden jatkamiselle. Rahoitusta koskeviin asioihin voi hakea muutosta vain rahoituksen voimassaoloaikana. Suorituspaikkaa muutettaessa Akatemia voi muuttaa hankkeelle maksamaansa rahoitusosuutta.

Lisämäärärahan hakeminen

Lisämäärärahaa myönnetään yleensä vain, jos lisämäärärahan tarve johtuu äitiysvapaasta, sairauslomasta tai muusta virka- tai työehtosopimuksen tai lain muutoksesta tai valuuttakurssin muutoksesta.

Ehtojen soveltaminen

Näitä ehtoja sovelletaan 1.1.2009 alkaen, myös aiemmin tehtyjen rahoituspäätösten osalta jos muuta ei näissä ehdoissa ole määrätty.

Immateriaalioikeutta koskevia ehtoja sovelletaan niihin hankkeisiin ja tutkimusvirkoihin, jotka saavat rahoituksensa 1.1.2007 alkaen avoimna olleista hauista.

Rahoituksen yleiset ehdot tarkistetaan vuosittain. [Voimassa olevat tarkistetut yleiset ehdot ja lisätietoja ehtojen soveltamisesta.](#)

Lisätietoja

Tutkimusrahoituspäätöstä ja rahoituksen ehtoja koskevia kysymyksiä voi esittää Akatemian verkkosivujen [Kysymykset ja palaute](#) -toiminnolla.

[Tiedote virkatutkijoille](#)